

De meest geliefde landschapskenmerken / september 2015

Bij allerlei onderzoek is nagegaan wat voor ambiance de Nederlanders in een slechts schaars of onbebouwd gebied het meest appreciëren. Daarbij bleken **doorgankelijkheid, opgaand groen, overzichtelijkheid, afwisseling, karakteristieken, historiciteit, de vitaliteit** van de levende natuur en **onderhoudstoestand** van door de mens gecreëerde objecten van grote invloed op de belevingswaarde van een landschap.

Doorgankelijkheid wordt met name gewaardeerd omdat ze de beleefbaarheid van en bewegingsvrijheid in een gebied vergroot.

Het vrij algemeen gebleken verlangen naar aanwezigheid van opgaand groen houdt onder meer verband met de intimiteit en beschutting die het biedt. Bovendien kunnen houtopstanden onaantrekkelijke situaties maskeren, uitzichten voorzien van een rustgevende groene achtergrond en als ze bebouwing aan het oog onttrekken een zekere verlatenheid suggereren.

Overzichtelijkheid is van belang omdat we daardoor meer van de omgeving kunnen zien en gevaarlijke situaties dan eerder opmerken. Geapprecieerd wordt vooral de overzienbaarheid van terreingedeelten die duidelijk lager zijn gelegen dan het niveau waarop ze worden waargenomen. Wellicht doordat de omgeving in dat geval vaak tot op grotere afstand is te zien. Zulke situaties kunnen zich op kruinen van heuvels, ruggen en dijken voordoen.

Ruimtebeleving zal ook kunnen bijdragen aan de appreciatie van bossen als de bomen ver uit elkaar staan, hun stammen tot op verscheidene meters hoogte geen zijtakken meer hebben en onderbegroeiing er ontbreekt of laag bleef. Dan zal trouwens ook bodemreliëf van bossen beter zichtbaar blijven.

Afwisseling verdient vooral waardering wanneer de afleiding waaraan ze bijdraagt onze dagelijkse zorgen even doet vergeten.

Karakteristieken lijken vooral op prijs te worden doordat wij ermee vertrouwd kunnen raken en het bekende (onbewust) als minder belastend en veiliger ervaren. Velen hechten daarbij bovendien aan historiciteit van situaties en objecten. Dat is met name het geval wanneer die ons veel vertellen over het verleden en we daardoor het heden beter kunnen begrijpen. De landschapskenmerken boeien dan vooral als ze lang behouden bleven en ook herinneren aan andere omstandigheden dan de huidige.

De vitaliteit van de levende natuur beïnvloedt de belevingswaarde van landschappen waarschijnlijk gunstig doordat ze de aandacht afleidt van de vergankelijkheid van het (be)leven en het dierbare. De onderhoudstoestand van door de mens gecreëerde dierbaar geworden objecten en situaties zal landschapsliefhebbers inspireren als daaruit blijkt dat hun behoud mogelijk is, nagestreefd wordt en niet alles even vergankelijk hoeft te zijn.